

Uor Anon. Pinafor.

108881
B13701

ΑΝΔΡΕΟΥ ΜΑΡΤΖΟΥΚΗ

97
1128

ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ ΜΟΥ

ΙΑΚΩΒΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

[Handwritten signature]

ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ ΜΑΘΗΤΑΙ ΜΟΥ

ΤΟΤ ΛΥΚΕΙΟΥ Η «ΠΡΟΟΔΟΣ»

ΕΙΝΕ ἡμέρα Τρίτη, πλησιάζει ἡ ἐνδεκάτη, καὶ πορεύομαι εἰς τὸ Λύκειον. Μετ' ὀλίγα λεπτά εὐρίσκομαι ἐκεῖ. Ὁ κώδων ἀγγέλλει τὴν ἀφίξίν μου. Ἄνερχομαι τὴν πρώτην, κατόπιν τὴν δευτέραν κλίμακα τοῦ σχολείου. Τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ἐγὼ παραδίδω, κεῖται εἰς τὸ δεύτερον πάτωμα, καὶ βλέπει πρὸς ἀνατολάς, καὶ εἰς τὸ τέμα τῆς αὐτοῦ Φωσκόλου.» Εἶνε εὐήλιον, εὐάερον, καί, ὡς τὸ παρακείμενον αὐτῷ, λίαν κατάλληλον διὰ τὰς παραδόσεις. Ἄλλά, διὰ διδάσκαλον ποιητὴν, —πρέπει νὰ τὸ εἶπω, καὶ θὰ παρεκάλουν τὸν ἀξιόλογον διευθυντὴν νὰ ἐνεργήσῃ, ἔστω καὶ ἐν τῷ τοῦ σχολικοῦ ἔτους τὴν μετὰ θέσιν μου—εἶνε ἥμισυ ρωμαντικόν, διότι τὸ βλέμμα μου δὲν συναντᾷ ἢ τοὺς κατηφεῖς, πρασινοκρίνους κεράμους τῶν ἐναντι οἰκιῶν, αἵτινες μοὶ φράσ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΗΣΟΥΡΙΟΥ

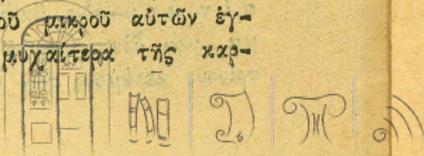
σοισι τὴν θελκτικὴν ἀποψιν τῆς παραλίας ὁδοῦ, καὶ τὰς πλινθοκτίστους καπνοδόχους τῶν ἐγγύς ἀ-
 τμομηχανῶν, αἱ ὁποῖαι παρίστανται ἐνώπιόν μου ὡς
 δύο ἐλεειναί, παιδαριώδεις ἀπομιμήσεις τοῦ πύργου
 τοῦ 'Αἰφελλ.

Εἰσέρχομαι εἰς τὸ δωμάτιον μετὰ σοβαρότητος,
 ἢν πολλάκις ἀναγκάζομαι νὰ προσποιηθῶ, καὶ ψι-
 θυρίζω ἐν ἀκαλημέρα. » Οἱ μαθηταὶ ἐγείρονται ἐκ
 τῶν θρανίων των.—εἶνε ἡ ἄφωνος ἀνταπόδοσις τοῦ
 σχεδὸν ἀφώνου χαιρετισμοῦ μου.—Κάθημαι ἐπὶ τῆς
 ἑδρας· σημαίνω τὸν κωδωνίσκον· οὗτοι δὲ ἐν ἰσο-
 χρόνῳ κινήσει, ἐπανακάθηνται εἰς τὰς θέσεις των.
 Τοὺς παρατηρῶ. Τὸ βλέμμα μου διασταυροῦται πρὸς
 γλαυκοὺς, καστανόχρους, μέλανας ὀφθαλμούς.—Χάυ-
 νους, ζωηροὺς, νυσταλέους, οἷτινες μὲ παρατηροῦσι
 καὶ μὲ ἐξετάζουσιν, ὅπως μαντεύσωσι τὴν ἠθικὴν μου
 κατάστασιν, διότι οἱ τρυφεροὶ ἐκεῖνοι παρατηρηταὶ ζη-
 τοῦσιν ἐκ ταύτης νὰ προῖδωσιν, ἐὰν θὰ δειχθῶ ἐ-
 πιεικῆς ἢ αὐστηρὸς πρὸς τὰς ἐλλείψεις των. Τοὺς
 ἐξετάζω.—Τί θὰ γίνωσιν οἱ μικροὶ οὗτοι μίαν ἡ-
 μέραν; Προσπαθῶ νὰ διασχίσω τὸν ζοφερὸν πέπλον
 τοῦ μέλλοντος καὶ δίδω τὴν τρίβον, ἢν ἕκαστος
 αὐτῶν θὰ τραπῇ ἐν τῇ τοῦ βίου σταδιοδρομίᾳ.—
 Παρακολουθῶ τὴν ἐργασίαν τοῦ μικροῦ αὐτῶν ἐγ-
 κεφάλου καὶ εἰσδύω εἰς τὰ μυχαίτερα τῆς καρ-

δίας των. Τινὲς ἐξ αὐτῶν—οἱ μὴ μελετήσαντες
 τὸ μάθημα τῆς ἡμέρας—θὰ πύχριστοντο νὰ μὴ
 προστηρόμενην σήμερον εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἐνθ' ἐμὲ
 ἀγαπῶσι καὶ μὲ σέβονται, θὰ εἶχον ἴσως τὴν ἀ-
 θῶν κακεντρέχειαν ν' ἀκούσωσι πρὸ τῆς ἐνδεκά-
 τῆς τὸ χαροποιὸν ἄγγελμα:

« Ὁ Κ.ος Μαρτζώκης ἀσθενεῖ. »

Τὸ μάθημα δὲν ἤρχισεν ἀκόμη. Ἐπικρατεῖ ἀ-
 κρα σιγή. Εἶμεθα πάντες ἄφωνοι. Ἡ τὰξις ἐπ' ἐ-
 λίγα λεπτὰ μεταβάλλεται εἰς σχολὴν Πυθαγορίων.
 Τοὺς μελετῶ, τοὺς ἐξετάζω, καὶ ἐξετάζων αὐτοὺς
 σκέπτομαι. ἤλθον εἰς τὸ σχολεῖον τοῦτο νὰ διδάξω
 ἐν μάθημα ξηρὸν γραμματικῆς, καὶ ἀπέρχομαι ἀ-
 ποκομίζων γόνιμα καὶ ἐπωφελῆ διδάγματα φιλοσο-
 φίας.—Ἐν τῇ περιβολῇ τῶν πρὸ ἐμοῦ παιδίων δια-
 βλέπω τὴν κοινωνικὴν ἀνισότητά· πλὴν ἐκ τοῦ τρό-
 που τοῦ ἐνδύεσθαι, τοῦ κτενίζεσθαι, τοῦ προσδένειν
 τὸν λαμοδέτην, διακρίνω τὸν βαθμὸν τῆς φιλοκα-
 λίας, οὐ μόνον τῶν μικρῶν μαθητῶν μου, ἀλλὰ
 καὶ τῶν μητέρων αὐτῶν, αἵτινες ὑποβοηθοῦσιν ἢ
 ἐπιτηροῦσιν αὐτοὺς κατὰ τὴν ὥραν τῆς κομμώσεώς
 των. Ἐξακολουθῶ νὰ τοὺς παρατηρῶ καὶ, θεωρῶν
 αὐτοὺς, ἄγομαι διὰ τῆς φαντασίας τὴν ἐσπέραν
 τῆς χθὲς εἰς τὴν οἰκίαν των. Βλέπω ἕνα ἐξ αὐ-
 τῶν, κεκυρτωμένον ἐπὶ τοῦ τραπέζιου, ἀντιγράφον-
 τα τὸ κείμενον ἢ ἐκμανθάνοντα τὴν μετάφρασιν, ἢ

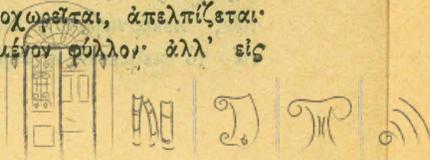

μικλείστους ἔχοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκ τοῦ ὕπνου. Μεταβαίνω εἰς ἄλλην οἰκίαν. Βλέπω ἕτερον, ὅστις, μελετῶν τὴν γραμματικὴν ὑπὸ τὴν ἀμυδρὰν λάμψω πενιχρᾶς λυχνίας, ἀποθαρρύνεται, δακρύει, ἅτε δυσκολευόμενος νὰ ἐννοήσῃ τὸ ὀρισθὲν διὰ τὴν σήμερον κεφάλαιον, καὶ ὁ ὁποῖος, κλίνων ἐκάστοτε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ὀπισθεν, κυττάζει διὰ τῶν βεβαρημένων ὀφθαλμῶν τὴν βροφὴν, καὶ ἀπαγγέλλει, ἀπαγγέλλει τὸ μάθημα, ἵνα τὸ ἐκστηθῆσθαι. Βλέπω τρίτον, ὅστις, μὴ ἔχων ἕτερον ἄγραφον χάρτην ἐν τῷ οἴκῳ, καὶ ἀδυνατῶν νὰ προμηθευθῆ ἐξ αὐτοῦ κατὰ τὴν προκεχωρηκυῖαν ἐκείνην τῆς νυκτὸς ὥραν, βλέπει, δι' ἀπροσέκτου τινὸς κινήσεως τῆς χειρὸς, χερόμενον τὸ μελανοδοχεῖον ἐπὶ τῆς μετὰ κόπου περατωθείσης ἀντιγραφῆς, ἐνῶ γνωρίζει, ὅτι, ὀφείλων νὰ ἐγεροθῆ περὶ τὴν ἴην πρωινήν ὥραν, δὲν θὰ λάβῃ καιρὸν, ὁ τάλας, νὰ γράψῃ ἐκ νέου τὴν καταρρυπωθεῖσαν ἐργασίαν. Ταράσσεται· προβλέπει τὴν τιμωρίαν· τὸ φάσμα μου παρίσταται ἐνώπιόν του ἀπειλητικόν... Σπεύδει, ἐλπίζων νὰ θεραπεύσῃ, εἰ δυνατόν, τὴν ἐπισυμβᾶσαν συμφορὰν. Δράττει σπασμωδικῶς τὸ τετράδιον, ἀπορροφᾷ διὰ τοῦ στόματος, λείχει διὰ τῆς γλώσσης τὴν μελάνην, ἣν πτύει ἐπὶ τοῦ σαναιδώματος, ἐπὶ τῶν τοίχων, — ὅπου φθάσῃ. Δὲν ὑπάρχει θεραπεία. Πτύει, στενωχρεῖται, ἀπελπίζεται· σχίζει μετ' ὀργῆς τὸ ἐρρυπωμένον φύλλον· ἀλλ' εἰς

ἐπίμετρον δυστυχίας, ἐσθυσε, πτόων, τὴν ἐπὶ τῆς τραπέζης λυχνίαν... Εὐρίσκειται μόνος ἐν τῷ σκότεινι· ὁ φόβος τὸν καταλαμβάνει. Σπεύδει νὰ φύγῃ· κλαίει· βεβαμμένα δ' ἔχων τὰ χεῖλη καὶ τὴν ἀκρὰν τῆς μῖνός ἐκ τοῦ μελανοῦ ὑγροῦ, τρέχει πρὸς τὴν ἡμικεκκοιμημένην αὐτοῦ μητέρα, καὶ σείων αὐτὴν ἀποτόμως διὰ τῆς χειρὸς.

— «Μάνα! — τῇ λέγει — δὲν θὰ πάω αὐρὸν εἰς τὸ σχολεῖο... »

Ἡ ἐνδεκάτη ἐσήμκην. Ὁ κώδων τοῦ βαβδούχου ἀγγέλλει τὴν ἐναρξιν τοῦ μαθήματος. Αμυβάνω ἀνά χεῖρας τὸν ἐλεγχον τῆς προσκλήσεως — ἀναγινώσκω. — Οἱ μαθηταὶ ἀπαντῶσι — Παρών — ἀπών — παρών — παρών — παρών — ἀπών — παρών — παρών. — Τρεῖς ἀπόντες, ἐν μάθημα δι' αὐτοὺς ἀπολεσθέν, τρεῖς σταυροὶ νὰ σημειωθῶσι ἐν τῷ καταλόγῳ τῆς βαθμολογίας! Δύο τῶν μαθητῶν ἐτόλμησαν, καὶ ἀρχίζουσι νὰ μοι ἐξηγῶσι τὴν μὴ προσέλευσιν εἰς τὸ σχολεῖον τῶν ἀπόντων συντρόφων των, ἕκαστος, ἐνοεῖται, κατὰ τὸ αἶσθημα, ὅπερ πρὸς ἐκείνους τρέφει. Τοῖς ἐπιβάλλω σιγὴν. — Δὲν μοι εἶνε δύσκολον ν' ἀνεύρω τὰ αἴτια, ἅπερ ἐκώλυον τοὺς

τρεις εκείνους μαθητὰς τοῦ νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν παράδοσιν, καὶ τὰ ὅποια συνήθως εἰσίν: Ὁ κ ο υ ρ ε ῦ ς, ὁ ρ ά π τ η ς, ὁ θ ι β λ ι ο δ έ τ η ς, ὁ π ο ν ο κ έ φ α λ ο ς, ὁ δ α μ α λ ι σ μ ό ς, ὁ κ α τ η ρ α μ έ ν ο ς π ο ν ό δ ο ν τ ο ς.

Ἐγείρεται εἰς μαθητὴς ἐκ τοῦ θρανίου του, πλησιάζει περιδεῆς τὴν ἔδραν, καὶ κατατίθην ἐπὶ τῆς τραπέζης μίαν ἀνοδοδέσμη. Προσδέχομαι μετ' εὐχαριστήσεως καὶ ἄλλου; τὸ εὖοσμον δῶρόν του. Τέρπομαι ὀσφραϊνόμενος τὴν ἡδεῖαν ὀσμήν τῶν δροσερῶν ἀνθέων, καὶ αισθάνομαι μίαν τῶν ἀκανθῶν αὐτῶν νύσσουσα τὴν καρδίαν μου. — Ἐνόησα... Ὁ ἐνώπιόν μου μαθητὴς δὲν εἰξεύρει τὸ μάθημα. Ἦκουσεν ὅτι ἀγαπῶ πολὺ τὰ ἄνθη. Διὰ τῆς τρυφερότης, ὡς ἐκεῖνος, προσφορᾶς του, θέλει νὰ μὲ ἐξευμενίσῃ. — Ταλαίπωρον παιδίον· ὁ ἀχάριστος διδάσκαλός σου, θὰ ἀνταλλάξῃ τὸ δῶρόν σου δι' ἐνός ἴσως... μ η δ ε ν ι κ ο ῦ!

Ἐγείρεται ἕτερος· διευθύνεται πρὸς τὴν ἔδραν καὶ καταλείπει μικρὰν ἐξ εὐώδους λευκοῦ χάρτου ἐπιστολήν. Τὴν ἀνοίγων ἀναγνωρίζω λεπτὸν γυναικεῖον χαρακτῆρα καὶ ἀναγινώσκω:

« Κύριε Καθηγητά,

» Σὰς παρακαλῶ νὰ συγχωρήσῃτε τὸ Νίκο, ἐάν

» δὲν ἤξεύρῃ σήμερον τὸ μάθημα, ἐπειδὴ χθὲς τὸ ἔσπερας εἶχε δυνατὸν πονοκέφαλον. »

Τὴν ἐπιστολήν ταύτην ἀπέσπασαν βεβαίως τὰ δάκρυα τοῦ ἀγαπητοῦ τέκνου. Ὡ ἐπίζημιον, ὦ τρυφερόν, ὦ φιλόστοργον μητρικὸν ψεῦδος!

Βυθίζω τὴν χεῖρα ἐντὸς τῆς κληρωτίδος, καὶ ἐξάγω ἐν δελτίον. Πάντες ἀνορθοῦσι τὸν λαϊμὸν καὶ ἀναμένουσι παλμωδῶς ν' ἀκούσωσι τὸ ὄνομα. Κληροῦται ὁ τέτατος τοῦ δευτέρου θρανίου. Προσέρχεται νὰ εἴπῃ τὸ μάθημα· εὐρίσκεται πλησίον μου, τῷ λέγω ν' ἀρχίσῃ. Τὸ πρόσωπόν του πορφουροῦται. Μοὶ ἐγγχειρίζει τὸ τετράδιον, καὶ ἐνῶ τὸ λαμβάνω, ἡ χεὶρ του ἤγγισε τὴν ἰδικήν μου· τὴν αισθάνομαι ψυχρὰν ὡς κρύσταλλον! Καταλαμβάνεται ὑπὸ δέους, καὶ ὅμως οὐδὲν ἔχει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἀπειλητικὸν ἀντικείμενον, δυνάμενον νὰ τῷ ἐμπνέσῃ τοιοῦτον. Ἐπὶ τῆς τραπέζης μου, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν τοῦ σχολείου, πλὴν τοῦ ἐλαφροῦ τετραγώνου κανόνος καὶ τοῦ κενδυλοφόρου, οὐδὲν ἕτερον ὑπάρχει ξύλον. — Ἡ ἀναπνοή του καθίσταται βραδεία, οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας του ἀκούονται ταχέως. Δι' ὑποτρεμούσης, σθεννυμένης φωνῆς,

ΓΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΘΕΟΥΡΓΙΟΥ

ἀρχεται λέγων τὸ μάθημα. Διακόπτεται, ἐπαναλαμβάνει τὰ προλεχθέντα· διακόπτεται πάλιν· καταβάλλει αγωνιώδη προσπάθειαν ὅπως ἐξακολουθήσῃ· ὑποτονθορῶζει λέξεις τινάς, ἃς οὐδείς ἀκούει·—ἐκ τοῦ τελευταίου θρανίου ἐνόμισα ὅτι ἤκουσα ἀσθενῆ τινα φωνήν:

«—Δὲν ἀκούμε· δυνατώτερα...»

Τὸν γνωρίζω ἐπιμελῆ, πλὴν δειλὸν ἐκ φύσεως· νευροπαθῆ, εὐεντύπων. Βλέπω τοὺς ὀφθαλμούς του ὀφθαλμομένου. Παλαίει, προσκρούει, συντρίβεται εἰς τὰς ὑφάλους τῆς γραμματικῆς... Τείνω πρὸς τὸν ναυαγὸν τὴν χεῖρα· ἐξάγω αὐτὸν τοῦ κινδύνου· τὸν ἐμψυχώνω· ἀναλαμβάνει κάπως θάρρος· οἱ γραμματικοὶ κανόνες ἐξέρχονται μεθ' ἡττονος δυσκολίας τοῦ στόματός του· ἐνίοτε σκαλοῦν οὐσιν εἰς τὸν φάρυγγά του καὶ καταπνίγουσι τὴν φωνήν του. Προσέρχομαι καὶ πάλιν εἰς βοήθειάν του· τοὺς ἐξάγω μετὰ χειρουργικῆς δεξιότητος, χωρὶς νὰ προδίδῃται τὸ ἐργαλεῖον. Ἀναπνέει, ἐξακολουθεῖ, τελειώνει, ἢ μᾶλλον τελειόνομεν ὁμοῦ τὸ μάθημα—μάθημα βαθμοῦ ὀκτώ, —βαθμὸν, ὃν διανέμω μετ' αὐτοῦ, πλέον ἢ ἀδελφικῶς, κρατῶν ἐγὼ διὰ τὸ μερίδιόν μου μόνον τὸ ἐν τέταρτον.

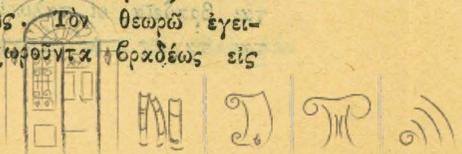
Κληροῦται δεύτερος. Εἶνε ὁ καλόκαρδος, ἀλλ' ἐπιλήσιμων, φυγόπυρος μαθητής. Τὸν θεωρῶ ἐγειρόμενον τοῦ θρανίου] καὶ προχωροῦντα βραδέως εἰς

τὴν ἔδραν. Γνωρίζω ἐκ τῶν προτέρων ὅτι δὲν ἔγραψε τὴν ἀντιγραφὴν, ἢ ὅτι ἐλησμόνησε νὰ φέρῃ εἰς τὸ σχολεῖον τὸ τετράδιον. Σκέπτεται τὴν τιμωρίαν, τὴν νηστείαν, καὶ ἐνθυμεῖται ὅτι, ἀναχωρῶν τὴν πρῶτην ἐκ τῆς οἰκίας, εἶδε τὸν πατέρα κομίζοντα ὀρεκτικώτατον διὰ τὸ γεῦμα φαγητόν, ὅπερ ἐκαίνοσ θ' ἀναγκασθῆ ἴσως νὰ φάγῃ τὴν δειλὴν παγερόν. Ἡ καρδία μου πονεῖ εἰς τὴν σκέψιν ὅτι θ' ἀναγκασθῶ νὰ τὸν τιμωρήσω, καὶ ἐπιθυμῶ, εὐχομαι ὅπως, ὁ διευθυντῆς προλαμβάνων, μοὶ ἀνακοινώσῃ εὐπρόσωπόν τινα λόγον πρὸς δικαιολογήσιν ἐκείνου. Οἱ λοιποὶ μαθηταὶ μαντεύουσιν, ἢ μᾶλλον γνωρίζουσι τὴν ἔλλειψίν του καὶ μὲ θεωροῦσι προσεκτικοὶ νὰ ἀκούσωσι τὴν ἀπόφασίν μου. Καὶ ἐνῶ ἐγὼ παρίσταμαι ἐκεῖ δικαστής, οὐτινος μετὰ θεοῦ ἀκούουσιν ἐκεῖνοι τὰς ἀποφάσεις, ἔχω ἐνώπιόν μου αὐστηροῦς ἐπικριτάς, οἵτινες ἐνδομύχως ἐξελέγχουσι τὰς πράξεις μου, καὶ οἱ ὅποιοι ἀφώνως, σιωπηρῶς θέλουσι μὲ κατηγορήσει ἐπὶ μεροληψίᾳ, ἐὰν δευχθῶ πρὸς τὸν σύντροφόν των ἐπιεικῆς· τὸ δ' ἐσπέρας θὰ μὲ καταγγείλωσιν εἰς τὸ οἰκογενειακὸν δικαστήριον, ὅπερ θέλει, ἴσως, ἐπικυρώσει τὴν ἐτυμηγορίαν των. Καὶ ἡ ἔδρα αὕτη, ἥτις δεσπόζει αὐτῶν, καὶ ὑψοῦται ὑπερήφανος ἐν μέτρον ὑπὲρ τὰ θρανία των, μεταβάλλεται πολλὰ εἰς ἐδῶλιον κατηγορουμένου!

—Δεῖξέ μου—τῷ λέγω—τὴν ἀντιγραφὴν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Ἐκεῖνος νεύει κάτω τὴν κεφαλὴν καὶ δὲν ἀπαντᾷ.

— Ἐννοῶ... Ὁ ἄ μείνης σήμερον νήστης.

Εἰς τὴν τεσσαρακοστία νῆν ταύτην λέξιν, στοιχηματίζω ὅτι ἡ κνίσσα τοῦ οἰκογενειακοῦ φαγητοῦ διήλθεν ὑπὸ τὴν ρινὰ του· ἐξέπεμψε μικρὸν στεναγμόν· ἔρριψε λοξὸν βλέμμα πρὸς τοὺς συμμαθητὰς του, καὶ συνήντησε δύο ἐξ αὐτῶν τὸ σαρκαστικὸν μειδίαμα.

Ὁ ἄ μείνη νήστης! — ἐσκέφθη κατ' ἐμυτόν — ἐνῶ ἐγὼ μετὰ δύο ὥρας θὰ φάγω τὸ αἰμοστάζον μπιφτέκι μου, καὶ θὰ κενώσω ἐν οἰκογενειακῇ διαχύσει τὸ ποτήριόν μου. Νὰ περιμένῃ, δῆλα δὴ, τὸ πτωχὸν β—7 ἀκόμη ὥρας διὰ νὰ φάγῃ τὸ ἀγαπητόν του φαγητόν, ἐνῶ ἡ πείνα δάκνει ἀπὸ τοῦδε τὸν μικρὸν του στόμαχον! Ἄλλ' ἐκεῖνος, ἐνθυμηθεῖς ἴσως τὴν φιλοστοργίαν τῆς ἀγαθῆς δασκάλας, τῆς τρυφερᾶς ταύτης μητρὸς τῶν μαθητῶν μας, ἥτις θὰ τῷ δώσῃ κρυφίως νὰ φάγῃ, λαμβάνει θάρρος, καί, βέβαιος ὢν ὅτι ἐξησφάλισε τὸ γεῦμα, κατκρίνεται, ἀναζητεῖ νὰ ἀνεύρῃ μίαν πρόφασιν, μίαν δικαιολόγησιν, ὅπως ἀποφύγῃ τὴν ἐν τῷ σχολείῳ γραφικὴν τιμωρίαν.

— Δεῖξέ μου—τῷ ἐπαναλέγω—τὴν ἀντιγραφὴν.

— Τὴν ἀντιγραφὴν...

— Λοιπὸν! τὴν ἀντιγραφὴν; δὲν τὴν ἔκαμες.

— Τὴν ἔκαμα· ἀλλά... τὴν ἀλυσίδησά σπῆτι.

— Καὶ διατί νὰ τὴν λησμονήσῃς; Τοῦτο συνέβη καὶ ἄλλοτε, καὶ τότε, ἐνθυμείσαι, σὲ ἐσυγχώρησα.

— Δὲν θὰ τὴν λησμονήσω πλέον...

— Ἔτσι μοῦ ἔλεγες καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην.

— Ἀλλὰ τώρα σὲς τὸ λέγω ἀληθινά.

— Λοιπὸν ὁμολογεῖς, ὅτι τότε μοῦ τὸ ἔλεγες ψέμμα.

— Φέρε μου ἐδῶ τὴν Χρηστομάθειαν.

Τρέχει ἀμέσως εἰς τὸ θρανίον του, καὶ μοι κομίζει τὸ αἰτηθὲν βιβλίον.

— Ἄλλ' ἡ Χρηστομάθεια αὐτὴ δὲν εἶναι ἡ ἰδική σου!... Εἶνε τοῦ Τάκη... Ἡθέλησες λοιπὸν νὰ με ἀπατήσῃς! Ἀλλὰ δὲν τὸ ἐπέτυχες. Σὲ εἶδα, ποῦ τὴν ἐπῆρες τώρα ἀπὸ αὐτόν. Ἐπειτα, ἐγὼ τὴν ἀναγνωρίζω καὶ ἀπὸ ἓν ἄλλο διακριτικόν· ἡ Χρηστομάθεια αὐτὴ ἔχει ἐδῶ, νὰ μίαν μικρὴν μισοσβυμένην χαλκομανίαν... — Δὲν εἶνε ἀλήθεια, Τάκη;

Καὶ ὁ ἐνώπιόν μου παῖς, νομίσας ὅτι εὗρε τέλος τὸν ἀκαταμάχητον λόγον—τὸν ὁποῖον σχεδὸν ἐμάντευσα—προσκτᾷ κῆπως θάρρος, καί:

— Τὴ ἴδική μου—σπεύδει νὰ εἴπῃ—δὲν μοῦ τὴν ἔδεδε ἀκόμα ὁ βιβλιοδέτης.

— Ἄ, τὸν ἀχρεῖον βιβλιοδέτην!

Ἐνῶ δ' ἐκεῖνος ὑρίστανται τὴν ἀνάγκην ταύτην, ἐγὼ οὐχ ἤττον σκέπτομαι νὰ εὔρω τρόπον, ὅπως τὸν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

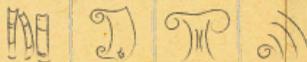
ἀπαλλάξω τῆς ἐπιβληθείσης τιμωρίας· μετὰ θραχεῖ-
αν δὲ σιγῆν, προσθέτω:

—'Ακουσε· ἐάν μοῦ εἴπῃς καλὰ σήμερον τὸ μάθη-
μα, ἐγὼ σοῦ συγχωρῶ τὴν ἄλλειψίν σου, καὶ σὲ ἀ-
φίνω νὰ σκολάσῃς.—'Αλλά—ἐσκέφθην κατ' ἐμαυτόν—
ἐάν δὲν ἤξεύρῃ τὸ μάθημα—καὶ ἀμφέβαλλον ἐάν
τὸ ἤξεύρῃ—ἢ ἴθις αὐτοῦ θὰ ἐπιβαρυνθῇ ἔτι μάλ-
λον, εἰς δὲ τὴν τιμωρίαν τῆς νηστείας θὰ προστε-
θῇ καὶ ἡ ἐλάττωσις τοῦ θαυμοῦ, ἢ νὰ εἶπω κάλ-
λιον τὸ μ η δ εν ι κ ό ν! Ἐφροσῆθην μήπως ἡ πρό-
τασίς μου ὑπῆρξεν ἀπερίσκεπτος, καθότι ὄφειλον
νὰ ἐνθυμηθῶ, ὅτι τὴν προτερσίαν εἶχομεν ἑορτήν·
ἔχω δὲ παρατηρήσει, ὅτι ὁσάκις προηγῆται τῆς
ἡμέρας τοῦ μαθήματος ἑορτή, ἢ καὶ ἔπεται αὕτη,
ὀλίγοι εἰσὶν οἱ μαθηταί, οἵτινες προσέρχονται εἰς τὸ
σχολεῖον παρσκευασμένοι.

Παρατήρησα ὅτι ἡ πρότασίς μου τὸν ἐνέβαλεν
εἰς ἀμηχανίαν, καὶ ὁμολογῶ ὅτι ἤρχισα καὶ ἐγὼ
ἀμηχανῶν, ὅταν ὁ διευθυντὴς εἰσάγει εἰς τὸ δωμα-
τιον τὸν Κ.ον Ζ***

Ἦτο τοῦ μαθητοῦ ὁ πατήρ, ὅστις μοι ζητεῖ τὴν
ἄδειαν νὰ παραλάβῃ μετ' ἐαυτοῦ τὸ τέκνον του, καὶ
τὸ ὀδηγήσῃ εἰς τὸν ῥάπτῃν.

'Ανέπνευσ. Εὐλογημένοι ἔστωσαν οἱ ῥάπται!

Βυθίζω ἐκ νέου τὴν χεῖρα εἰς τὴν κληρωτίδα. Αἱ
μικραὶ κεφαλαὶ ἀνεγείρονται. Οἱ μελετήσαντες ἐκ
τῶν μαθητῶν ἀνυπομονοῦσι νὰ ἐξέλθωσιν εἰς τὸ μά-
θημα, καὶ—εἶνε μίᾳ ἀλλόκοτος ἰδική μου πρόληψις—
οἱ πλείστοι τούτων κληρόνεται σχεδὸν πάντοτε τε-
λευταῖοι! Πεισμώνω κατὰ τῆς τύχης, ἥτις φαίνεται
προτιμῶσα τοὺς ὀλιγώτερον ἐπιμελεῖς, ἀλλ' ὄφειλω
ἀπεναντίας νὰ τὴν εὐχαριστήσω, ὅτι με ἀποζημιῶ γεν-
ναίως διὰ τὴν δοκιμασθεῖσαν προηγουμένης στενοχωρίαν
καὶ ἀπογοήτευσιν.—Κληροῦται ὁ δεύτερος τοῦ πρῶ-
του θρανίου. Δὲν τῶ εἶπον ἀκόμη ν' ἀρχίσῃ, καὶ
αὐτὸς ἤρχισεν ἤδη, καὶ προχωρεῖ μετ' ἀκατασχέτου
γοργότητος. Τῶ ἐπιτάσσω νὰ παύσῃ, καὶ ἐπαναρχί-
σῃ, ὅπότεν ἐγὼ δώσω τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως.—
Ἐπαναρχίζει τὸ μάθημα μετὰ τῆς αὐτῆς πάντοτε
ζέσεως· τὸ τελεῖνει.—δὲν ἔκαμε τὸ διαβολάκι οὔτε
ἐν λάθος!—Γράφει γαλλιστὶ ἐπὶ τοῦ μαυροπίνακος,
καθ' ὑπαγόρευσίν μου, καὶ δὲν εὐρίσκω τίποτε τὸ
ἀνορθόγραφον, ἢ τὸ ἄλλως ἐσφαλμένον ὅπως διορθώ-
σω.—«Εὐγε!»—τῶ λέγω—«παιδί μου.»—«Εὐγε!»
—'Εγείρεται ἕτερος, ἐφάμιλλος τοῦ προηγουμένου.—
«Λαμπρά! ἀξιόλογα! εὐγε!»—'Ερχεται τρίτος—τέταρ-
τος—πέμπτος—ἕκτος,—ἅπαντες ἄριστοι μαθηταί.
Ἡ καρδία μου σκιοῦται, πληροῦται ἀγκυλιάσεως, θλέ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ποντος ἀναπτυσσόμενον, βλαστάνοντα τὸν σπῆρον, ὃν ἔρριψα ἐκεῖ, καὶ τὸν ὁποῖον ἀρδεύω διὰ τοῦ ἰδρωτός μου. Ἐνθουσιῶ, καὶ μόλις κρατοῦμαι ἀπὸ τοῦ νὰ σφίγξω αὐτούς εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Τότε στρέφομαι πρὸς τοὺς λοιπούς, καὶ διὰ διακκομμένης ἐκ τῆς συγχινήσεως φωνῆς:

— Διὰ τί — τοῖς λέγω, — παιδιὰ μου, δὲν μοῦ λέγετε καὶ σεῖς ἔτσι λαμπρὰ τὸ μάθημα; Διὰ τί θέλετε νὰ λυπῆτε ἐμὲ καὶ τοὺς καυμένους τοὺς γονεῖς σας μὲ τὴν ἀμέλειάν σας;

Αἱ λέξεις αὗται, προφερθεῖσαι μετὰ τόνου περιπαθοῦς, ἔγγισάν τινων τὴν εὐαίσθητον, τὴν ἀπαλὴν καρδίαν, διότι βλέπω πορφυρούμενα τὰ μικρὰ αὐτῶν πρόσωπα καὶ διακρίνω ἀναβλύζοντα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν δάκρυα τύψεως, μεταμελείας...

Ἐὐλογημένα ἔστωσαν τὰ δάκρυα ἐκεῖνα! Εἶθε, ἀμυγνυόμενα μετὰ τοῦ ἰδρωτός μου, ν' ἀπαλύνωσι τὸ ἔδαφος, καὶ ἀμείψωσι τοὺς πρὸς ἀνάσκαψιν αὐτοῦ ἐπιμόχθους τοῦ καλλιεργητοῦ ἀγῶνας! — ὦ, εἰάν ἐγνώριζον, ὅτι οἱ μικροὶ ἐκεῖνοι δὲν θὰ κητεχρῶντο τὴν πρὸς αὐτούς στοργὴν μου, θὰ κητεχρῶμην! ἀπὸ τῆς ἔδρας, θὰ ἐνηγκαλιζόμεν αὐτούς, καί, θωπεύων ἀνὰ μίαν τὰς μικρὰς ἐκεῖνας κεφαλὰς, θὰ προσέθετον:

— Μάθετε, τέκνα μου, ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὅλους ἐξ ἴσου· ὅτι ἐργάζομαι, κοπιῶ διὰ τὸ μέλλον, τὴν εὐ-

δαιμονίαν σας. Ἐὰν ἠξέσφατε τί πόνον αἰσθάνεται ἡ ψυχὴ μου, ὅσαις φοραῖς μὲ ἀναγκάζετε νὰ σᾶς τιμωρήσω, καὶ τί πίκραν δοκιμάζω, ὅταν ἡ ἀμέλειά σας, μὲ κάμνει νὰ σημειῶνω, σιμὰ εἰς τὸ ὄνομά σας, τὸ ἐντροπιασμένο, τὸ ποταπὸ ἐκεῖνο σ η μ ε ι ο, εἶμαι βέβαιος, ἐπειδὴ γνωρίζω πῶς καὶ σεῖς μ' ἀγαπάτε, ὅτι κανένα ἀμελῆ μαθητὴ δὲν θὰ ἀπαντοῦσα ἐπάνω εἰς αὐτὰ τὰ θρανία.

Καὶ σεῖς, τῶν μαθητῶν μου γονεῖς, οὓς βλέπομεν μόνον κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐνιαυσίων δοκιμασιῶν, δὲν γνωρίζετε, δὲν ἐζητήσατε οὐδέποτε ἴσως νὰ γνωρίσητε, τοὺς μόχθους, τοὺς ἀγῶνας, οὓς ἐγώ, ὁ ἀκάματος διευθυντής, καὶ οἱ λοιποὶ ἐν τῷ ἐπιπόνῳ ἔργῳ, ἀξιόλογοι σύντροφοί μου, καταβάλλομεν, καὶ τὰς πικρίας, ἃς καθημερινῶς δοκιμάζομεν, ὅπως σᾶς ἀποδώσωμεν τελείαν, συμπεπληρωμένην τὴν εἰς ἡμᾶς παραδοθεῖσιν ὑρ' ὑμῶν ἀτελῆ δημιουργίαν σας!

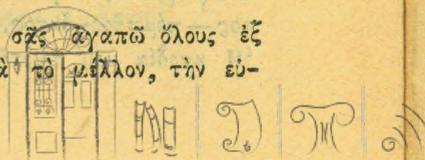
Ἐν Ζακύνθῳ, Φεβρουάριος 1891.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΜΑΡΤΩΚΗΣ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

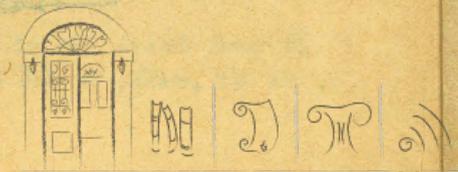

Η παλαιότερη μορφή της λέξης είναι η *παλαιότητα* ή *παλαιότης*, η οποία προέρχεται από το *παλαιός* (παλιός) και το *της* (γενική). Η λέξη *παλαιότητα* χρησιμοποιείται για να περιγράψει την ηλικία ή την αντανάξη ενός αντικειμένου, ενός οργανισμού ή ενός πολιτισμού.

Η λέξη *παλαιότητα* χρησιμοποιείται επίσης για να περιγράψει την αντανάξη ή την αντανάξη ενός πολιτισμού ή ενός οργανισμού. Η λέξη *παλαιότητα* χρησιμοποιείται επίσης για να περιγράψει την αντανάξη ή την αντανάξη ενός αντικειμένου ή ενός οργανισμού.

1891

ΑΝΑΡΧΟΣ ΜΑΡΤΙΝΟΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ

1891

Ε-2

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ
AL 52.Φ11 0013

Τυπούται δαπάνη
ΤΟΥ ΔΥΚΕΙΟΥ Η «ΠΡΟΟΔΟΣ»
Γ.Ε.Ε

Ἐν Ζαχύνθῳ—Ἰούνιος, 1891—Τύποις Σ. Καφοκεφάλου.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

Handwritten signature and date: 25 Μαΐου 1955